

צעיר ערבי שייצג את ישראל בפסטיבל וינה מתאר פגישותיו עם נציגים ערביים

בוגד - מיכאן ומיכאן

גאת אבו נזאר

הזכרים התרחשו כמהירות. מאות חברי המשלחת לפסטיבל הנוער הדמוקרטי בווינה, שיסבו באחת ממסעדות הפסטיבל, הופתעו לראות כוסות, כיסאות ובקבוקי קוקה-קולה ריקים מתעופפים באולם הגדול. המטרה: שלוש חברי המשלחת הקומוניסטית הישראלית, שעוררו את רוגזם של כ-30 מחברי המשלחת הלבנונית לפסטיבל.

ההתחלה היתה פרובוקטיבית. אחד מחברי המשלחת הלבנונית עבר ליד שולחן שמסביבו ישבו שלוש הישראלים. הוא לחש לערבים: "בוגדים", השלושה לא התרגשו. אחד מהם הזמין את הלבנוני: "בבקשה, בוא שב עמנו. נוכחי לך שאין אנו בוגדים". הלבנוני התרגז. "אני לא יושב עם בוגדים!" קרא. הוא תפס כוס שעמדה על השולחן והטיחה בכנישתו. תוך שניות אחדות כיתרו את הישראלים כל 30 הלבנונים שהיו באולם.

השלושה היו כמעט מבודדים. רוב חברי שתי המשלחות הישראליות, הציונית והקומוניסטית, גמרו כבר את הארוחה, יצאו למופעים השונים בעיר. צעיר ערבי ישראלי, יונן ערבי, שלא השתתף באחת המשלחות, נחלץ לעזרת השלוחן. "עזבו אותם!" הוא צעק. הלבנונים דחפו אותו בבוז. הוא התחמם והחל לגדף: "בני כלבים. נאצר ידפוק אותכם בקרוב!" לפני שהגיעו אליו הלבנונים נעלם בין עשרות חברי המשלחות האחרות, שמיהרו למקום התקרית. בצד, בפינת האולם, התייפח לפתע בבכי: "בישראל אומרים שאנו גייס חמישי ואילו הם אומרים שאנחנו בוגדים..."

הלבנונים לא חיפשו אותו. הם ריכזו את התקפתם בשלושה שעדיין עמדו ליד השולחן. בקבוקי הקוקה-קולה האמי ריקאים שהתעופפו באחרי, נחתו על השלושה, נצחו את שלוש הקומוניסטים הישראלים. הם ניסו להתגונן אך נמלטו לבסוף, מחמת המספר העודף של אויביהם.

המשטרה האוסטרית הווצקה למקום. ארבעה מחברי המשלחת הלבנונית נעצרו. הם שוחררו לאחר ארבע שעות. אולם מאותו יום נאסר על המשלחת הלבנונית לאכול באותה מסעדה. תחומי המגע המצומצמים גם בלאו הכי בין הישראלים והלבנונים, הוגבלו עוד יותר.

שתיקה מנומפת

היתה זו אפיזודה אחת, אולם בצילה עמד הפסטיבל כולו. עוד ביום הפתיחה של הפסטיבל התנהגו הלבנונים בצורה עוינת כלפי הישראלים. הם סרבו לקיים עמם מגע. אחדים מהם הזהירו בצורה חד-משמעית את הישראלים מלהתקרב אליהם. ערבי ישראלי, שניסה להציג את עצמו, זכה בתשובה למטר קללות בערבית לאימנופה. אחדים מחברי המשלחת הקומוניסטית ניסו להציג עצמם כערבים מצרית, או ערבים מהגליל, או ערבים מפלסטין. אולם התשובה היתה אחת. "כל ערבי ישראלי הוא בוגד", קבעו הלבנונים. "לא הייתם צריכים להשאר אצל היהודים."

הארוחות המשותפות היו מוקדי-מפגש מסוכנים. כשמי שהו מחברי המשלחות הישראליות היה מנסה מולו שוב, מעלה את בעיית השלום בין ישראל וערב, היה מושחק לרוב בקללות. המקללים היו תמיד הלבנונים. חברי המשלחת לערביות האחרות היו מגיבים בשתיקה, אך בנימוס. "אלו קיללו אותנו עירקים, או אלגירים, הייתי עוד מביין", אמר ערבי ישראלי. "אולם הלבנונים — אינני יודע מה קרה להם."

סאלם ראוק, קומוניסט ערבי מחיפה ואחד משלושת המתקפים עלידי הלבנונים, התהלך ביום הראשון כמוכה הלם. הוא לא פסק מלשאול את עצמו: האם אלה הם הלבנונים ששלפני שנה הייתי מוחא להם כהן? מקרה אחר אירע לחבר המשלחת הציונית, ערבי איש אחדות העבודה. המהנה של שתי המשלחות הישראליות היה המרוחק ביותר ממרכז וינה. הוא זכה לכינוי מקורי מיד לכשהגיעו לשם הישראלים: ואדי סליב. בגלל התחבורה הבלתי-סדירה הרחוק של המסעדות, היו חברי ה-משלחות טועים לא פעם בדרכם.

הצעיר טעה גם הוא בדרכו. לרחתו פגש שנים מחברי המשלחת האמריקאית. הוא אמר רק "ערבי", הם הזמינו אותו להצטרף אליהם, לנסוע יחד עימם במכונית.

המכונית עצרה לבסוף, והשניים ביקשו מהצעיר באדיבות לרדת. רק כשירד מן המכונית הכיר בטעותם. על דגל המחנה התנוסס הארז הלבנוני.

הלבנונים זיהו את הצעיר חיש מהר. הסמל הישראלי על חזהו לא נתן כל מקום לטעות. מספר לבנונים התקבצו סביבו, גידפו אותו בגסות. יצעו לו להסתלק במהירות. אחד מהם ניסה להרביץ לו אולם חבריו מנעו בעדו. "שילך לו לבד, הלכב היתרני".

אולם נדמה היה כי גם המשלחת הלבנונית לא היתה הומוגנית. לאחר הקטטה הודמנו שלושה לבנונים עם ישראלים אחרים. הם לחשו באזוני כי אלה שזרקו את הבקבוקים הם פאשיסטים מהמפלגה הלאומית הסורית. "אל תתקרבו אליהם", יצעו לישראלים המופתעים.

יחסים שונים בתכלית השינוי היו לישראלים עם חברי המשלחות הערביות האחרות. חברי המשלחת העירקית קיבלו את הערבים הישראלים בסבר פנים יפות, שמעו לשאלותיהם

ונתנו תשובה הוגנת על כל שאלה. אחדים מהעירקים שוחחו עם חברי המשלחת העבריים, הסכימו להיפגש איתם. הם הביעו את תקוותם כי פעם ישכון שלום בין ישראל ומדינות ערב. גם סטודנטים מרעם, שמספרם בויה למעלה מ-2000, החיחסו באדיבות לערבים הישראלים, הביעו צערם על התקרית הלבנונית. חברי המשלחות המרוקאית והטוניסאית, היו היחידים שנפגשו בגלוי עם חברי המשלחת העבריים, בעוד שהעיראקים, שהיו את המשלחת הערבית הגדולה ביותר בפסטיבל זה, חששו לעשות זאת בגלוי. "אל תדברו איתנו ברחוב", בקשו מהחברים העבריים של המשלחות הישראליות, "נאצר עוד ינצל זאת לרעתנו".

כרוזים נגד נאצר

הפתעת הפסטיבל הייתה לחברי המשלחות הישראליות ליות צעיר מצרי, שסרב להזכיר את שמו, אך חילק

גם ימכור את הפליטים שלכם. וכוח בלתי צפוי התלקח דחק במחנה הישראלי. טור ניסאי, שסרב לפרסם את שמו, בא לערוך ביקור אצל הישראליים. הוא הציג את עצמו: עורך-דין טוניסאי, בן 28. היתה לו שאלה לשאול: "מדוע התנגדו מפלגות ישראליות מסוימות לעיסוק הנשק עם גרמניה, פירקו אפילו את הקואליציה בשביל כך? אף מפלגה ישראלית לא עשתה מאומה בעקבות מערכת סיני. האם כך שמרו אותי השלום בישראל על השלום?"

הוא דיבר כל הזמן בהתרגשות, הישחה את תוצאות מערכת סיני עם אלה של עיסוק הנשק הישראלית-גרמנית. "אתם אימרים שאתם רוצים שלום. גם היטלר אמר שהוא רוצה שלום. השלום אינו דיבורים. הוא נוצר למעשים. כל מושל יכול להעניף יונים לבנות, אף יונים לבנות. אולם לא כל מושל מסוגל לתפוס אפילו יונה לבנה אחת." הוא לא היה היחיד שדיבר על עיסוק הנשק. גם סטודני

הצטרחה הלבנונית

התבלטה בשנאתה הבולטת לישראל. חברי המשלחת סרבו להיפגש גם עם החברים העבריים מישראל, גרמו לאחת התקריות המכוערות של הפסטיבל, בה גרמו את חברי המשלחת הקומוניסטית מישראל ובקבוקים ריקים. בהזדמנות אחרת התבטא חבר משלחת לבינוני: "אנחנו 300, הישראלים 100. נהרגו אותם!" בניגוד להם, היו חברי המשלחת העיראקית, שמנתה 600 איש, ידידותיים.

לכל דורש, וגם לישראלים, כרוזים נגד נאצר. הוא גילה בקיאות רבה במתרחש בישראל והירבה לשאול על העולם הזה ועמדתו בשאלה הערבית.

הוא הזכיר את מאמריו של אורי אבנרי על פגישותיו עם האשם גחאוי. "היו אלה מאמרים יפים", ציין. התברר כי הוא ממנהיגי החזית הדמוקרטית המצרית היושבת בפאריס. אחרי יומיים הופיע המצרי שנית במחנה הישראלי. הפעם היה עימו חבר שני, הוא ישב באהל עם חברי המשלחת העבריים, חקר אותם על הפעולה השמית ועמדתה בשאלת הפליטים הערביים. הוא גילה גם התעניינות רבה ברעיון הפרדציה בין ישראל למדינה פלסטינאית שתוקם בצידו הערבי של הירדן.

בפגישה אחרת זכו חברי המשלחות הישראליות לתפקיד פעיל יותר. היה זה במפגש עם בני הארצות הקולוניאליות. הקומוניסטים העיראקים החלו בשירי בוז לנאצר. הם קי" ללו אותו בערבית ובכורדית. הגדיל לעשות סורי קומוניסט. להשתתף בשירים ובקללות נגד נאצר.

ישראלים סרבו. הם נכנסו עימו לחיכוך על ההבדל שבין נאצר וקאסם. עיראקים אחדים הצטרפו לחיכוך. הא" חירה החלה להתחמם. הסורי החל לצעוק: "גם אתם אוה" דים את נאצר. נאצר מכר את הטואץ לאמריקאים..."

* המפלגה הפאשיסטית של אנטון סעדה הנונת, הדוגלת בהקמת סוריה-ירבתי והמתנגדת העקבית לרעים.

טים מגרמניה המערבית דיברו על כך. העיסקה מחזקת את האנטישמיות בגרמניה" אמר אחד מהם. העיסקה מחזקת בגרמניה את העדה כי היהודים אוהדים רק כסף, ורק כסף הוא חשוב להם" אמר אחר.

מחיאות-כפיים ישראלי

מפגש המוני אחר, בו השתתפו רוב חברי המשלחת מישראל, היה יום הסטודנט הדמוקרטי הבינלאומי, ש' נערך באותה הזדמנות. השתתפו בו נציגים רבים של הנוער הלומד בפסטיבל. קשה לומר כי המפגש הדמוקרטי הצטיין בחופש דיבור דמוקרטי. נציגה אנגליה שעלתה על הבמה, שאלה שאלות ביחס להונגריה וטיבט, שוסעה כבר בתחילת דבריה, הורדה כמעט בכח מהבמה.

באותה הזדמנות עלה על דוכן הנואמים נציג ישראלי. היה זה עבד אל זועבי, ערבי מוסלמי מצרית וחבר מפ"ם. לאחר שהעלה את בעיות הפיתוח בישראל, והשפעת מצב המל"מה בין ישראל וערב על מדינות האזור, נגע בבעיית הפליטים הערביים, וחקק את חוקי הממשל הצבאי וקיפוח המיעוט הערבי בישראל.

עתונאי זר לחש באזוני של אחד מחברי המשלחת הישראלי: "הוא מדבר בצורה הוגנת" מחיאות-כפיים סוערות התפרצו בסיום דבריו של זועבי. המחיאות גברו כשהזכיר זועבי את מלחמת השחרור של העם האלגירי. בשורה הראשונה ישבו נציגים צפון-אפריקאיים, שקמו ממקומם,